

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра клінічної фармакології та внутрішньої медицини
Навчальний рік 2024 - 2025

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«ПОБІЧНА ДІЯ ЛІКІВ»

Основний освітній компонент

Форма здобуття освіти – очна

Освітньо-професійна програма: «Стоматологія»

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність 221 «Стоматологія»

Освітньо-професійна програма другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс 4

Силабус освітнього компоненту
розглянуто на засіданні кафедри
клінічної фармакології та
внутрішньої медицини

Схвалено методичною комісією ХНМУ
з проблем професійної підготовки
терапевтичного профілю

Протокол від

Протокол від

“26” серпня 2024 року № 1

“28” серпня 2024 року № 1

Завідувачка кафедри

Голова

проф. Князькова І.І.

проф. Кравчун П.Г.

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Князькова Ірина Іванівна – завідувачка кафедри клінічної фармакології та внутрішньої медицини, д. мед. н., професор.
2. Біловол Олександр Миколайович – академік НАМН України, професор кафедри клінічної фармакології та внутрішньої медицини, академік НАМН України, д.мед.н., професор,

Дані про викладачів, що викладають освітній компонент

<p>Прізвище, ім'я по батькові викладача</p>	<p>Князькова Ірина Іванівна, д. мед. н., професорка, завідувачка кафедри клінічної фармакології та внутрішньої медицини;</p>
<p>Професійні інтереси, посилання на профайн викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше</p>	<p>Освітня кваліфікація (доктор медичних наук, 14.01.11 - кардіологія,, досвід професійної діяльності 30 років за фахом «Терапія» - 12 років – лікар-консультант</p> <p>відділення реанімації та інтенсивної терапії ДУ «НІТ ім..Л.Т.Малої НАМН України», 18 років лікар-консультант поліклініки та відділення реанімації та інтенсивної терапії ДУ «НІТ ім..Л.Т.Малої НАМН України»), 37 публікацій у наукових виданнях, які включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection), протягом останніх п'яти років)</p> <p>Підвищення кваліфікації:</p> <p>ХНМУ, посвідчення, тема «Актуальні питання внутрішньої медицини», 26.09.2023, кількість навчальних кредитів 2,6 (78 годин) підвищення кваліфікації), НМУ ім. О.О.Богомольця, посвідчення, «Клінічна фармакологія у практиці лікаря", 02.02.2024 р., кількість навчальних годин 50, підвищення кваліфікації), ХНМУ, посвідчення, тема «Освітні інновації», 1.04.2024 р, кількість навчальних кредитів 2,6 (78 годин) підвищення кваліфікації).</p> <p>Сайт університету</p> <p>https://knmu.edu.ua/</p> <p>ORCID - https://orcid.org/.0000-0002-0420-8197</p> <p>Scopus: 57193637258</p> <p>http://www.scopus.com/inward/authorDetails.url?authorID=57193637258&partnerID=MN8TOARS ,</p>

	Publons Web of Science - Web of Science https://www.webofscience.com/wos/author/record/2090275
Контактний телефон	+38-098-42-77-329
Корпоративна пошта викладача	ii.kniazkova@ knmu.edu.ua
Консультації	середа 12.30-14.00
Локація (очні)	Ауд. кафедри клінічної фармакології та внутрішньої медицини

Прізвище, ім'я по батькові викладача	Біловол Олександр Миколайович , академік НАМН України, д.мед.н., професор кафедри кафедри клінічної фармакології та внутрішньої медицини;
Професійні інтереси, посилання на профайн викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше)	Освітня кваліфікація (доктор медичних наук, 14.01.11 - кардіологія, досвід професійної діяльності 30 років за фахом «Терапія»; в теперішній час - лікар-консультант поліклініки та відділення реанімації та інтенсивної терапії ДУ «НІТ ім..Л.Т.Малої НАМН України»), 31 публікацій у наукових виданнях, які включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection), протягом останніх п'яти років) Підвищення кваліфікації: ХНМУ, посвідчення, тема «Актуальні питання внутрішньої медицини», 26.09.2023, кількість навчальних кредитів 2,6 (78 годин) підвищення кваліфікації), НМУ ім. О.О.Богомольця, посвідчення, «Клінічна фармакологія у практиці лікаря", 02.02.2024 р., кількість навчальних годин 50, підвищення кваліфікації), ХНМУ, посвідчення, тема «Освітні інновації», 1.04.2024 р, кількість

	<p>навчальних кредитів 2,6 (78 годин) підвищення кваліфікації). ХНМУ, посвідчення, тема «Актуальні питання внутрішньої медицини», 26.09.2023, кількість навчальних кредитів 2,6 (78 годин) підвищення кваліфікації),</p> <p>Сайт університету: https://knmu.edu.ua/</p> <p>ORCID https://orcid.org/0000-0002-7003-4551</p> <p>Scopus ID: 21638611000</p> <p><i>Publons Web of Science</i> https://www.webofscience.com/wos/author/record/2095552</p>
Контактний телефон	057-720-20-24
Корпоративна пошта викладача	om.,bilovol@ knmu.edu.ua
Розклад занять	Відповідно до розкладу навчального відділу
Консультації	Понеділок 11.30-13.00
Локація (очні)	Ауд. кафедри клінічної фармакології та внутрішньої медицини

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Побічна дія ліків» складений відповідно до проекту освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Стоматологія» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другого (магістерського) рівня, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 221 «Стоматологія».

Опис навчальної дисципліни (анотація). Навчальна дисципліна «Побічна дія ліків» для студентів 4 курсу передбачає здобуття студентами глибоких знань теорії та практики щодо принципів безпечного для здоров'я застосування лікарських засобів з врахуванням можливих побічних реакцій.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є небажані ефекти, які виникають при застосуванні лікарських засобів у звичайних дозах для профілактики, діагностики та лікування захворювань: механізми розвитку

побічних реакцій, типові прояви, атипові прояви, заходи профілактики та допомоги.

Міждисциплінарні зв'язки: «Клінічна фармакологія невідкладних станів» інтегрується з освітніми компонентами: «Анатомія людини», «Фізіологія», «Патофізіологія», «Біологічна хімія», «Фармакологія», «Внутрішня медицина», «Загальна медична підготовка», «Екстрена та невідкладна терапевтична та хірургічна допомога», «Виробнича лікарська практика».

Преквізити: вивчення освітнього компоненту «Клінічна фармакологія невідкладних станів» закладає базові теоретичні та практичні основи розуміння основ розвитку невідкладних станів та фармакологічних властивостей лікарських засобів для проведення фармакотерапії. Її вивчення є запорукою подальшого успішного проходження освітньої програми та опанування відповідних компетентностей та досягнення програмних результатів програми, формуючи у здобувачів цілісне та системне уявлення про раціональний та безпечний вибір доступних лікарських засобів для проведення індивідуалізованої фармакотерапії при невідкладних станах.

«Анатомія людини», «Фізіологія», «Патофізіологія», «Біологічна хімія», «Фармакологія».

Постреквізити: вивчення освітнього компоненту передбачає опанування теоретичних основ клінічної фармакології лікарських засобів, які входять до сучасних алгоритмів фармакотерапії невідкладних станів у стоматології; ознайомлення з сучасним станом лікування з урахуванням препаратів етіотропних та патогенетичних, основними завданнями та особливостями проведення; фармакотерапії у конкретного пацієнта при невідкладних станах, вивчення шляхів введення, режиму та дозування лікарських засобів, критеріїв оцінки ефективності та безпечності схеми лікування; формування комплексних знань, умінь та навичок основ раціонального та безпечного вибору доступних лікарських засобів для проведення індивідуалізованої фармакотерапії на основі принципів доказової медицини, з використанням сучасних знань клінічної фармакології, лікарської взаємодії, небажаних лікарських реакцій.

«Внутрішня медицина», «Загальна медична підготовка», «Екстрена та невідкладна терапевтична та хірургічна допомога», «Виробнича лікарська практика».

Силабус упорядкований із застосуванням сучасних педагогічних принципів організації навчально-виховного процесу вищої освіти.

Для успішного проходження курсу здобувачам необхідно вчасно виконувати всі завдання викладача, при виявленні питань чи проблем з їх виконанням завчасно звертатися до викладача.

Вивчення освітнього компоненту завершується заліком, тому в процесі вивчення різних тем здобувачам доцільно звертати увагу на питання, що виносяться на нього.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою вивчення освітнього компоненту є оволодіння здобувачами вищої освіти сучасними базовими знаннями з основ фармаконагляду, оцінки ефективності та безпеки застосування лікарських засобів, проведення лікарського моніторингу, взаємодії лікарських засобів, а також практичних навичок з вибору найбільш ефективних і безпечних лікарських засобів або їх комбінацій для проведення індивідуалізованої фармакотерапії.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є

- навчити студентів орієнтуватися в особливостях функціонування системи фармаконагляду в Україні і світі, в нормативних документах з фармаконагляду.
- навчити створювати алгоритм реєстрації побічної реакції / відсутності ефективності на лікарський засіб (ЛЗ).
- навчитися аналізувати причинно-наслідковий зв'язок виникнення побічної реакції.
- оволодіти навичками методології вибору оптимального лікарського препарату, для конкретного хворого з урахуванням супутніх лікарських засобів та супутньої патології пацієнта.
- оволодіти методами оцінки ефективності та безпеки застосування ЛЗ, проведення лікарського моніторингу, дослідження фармакогенетики та взаємодії лікарських засобів.
- стати здатним аналізувати та прогнозувати розвиток побічної дії ліків та проводити відповідну корекцію.
- навчитися розробляти раціональні комбінації при проведенні сучасної фармакотерапії з урахуванням взаємодії лікарських засобів.
- навчитися проводити оптимізацію методів фармакотерапії та профілактики захворювань у різних груп пацієнтів з урахуванням їх індивідуальних особливостей.
- оволодіти поняттями про важливість функціонування системи фармаконагляду в Україні та світі, важливість реєстрації та звітування про побічні реакції ЛЗ.
- знати поняття про стратегії інноваційних розробок в фармакології та фармації щодо усунення небажаних побічних реакцій ЛЗ.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент.

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування здобувачами вищої освіти компетентностей:

інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я зі спеціальності «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень, здійснення інновацій, застосування наукових теорій та аналітичних методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

загальні:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
- ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації..
- ЗК 9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства,
усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

спеціальні (фахові, предметні):

- СК 1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
- СК 2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
- СК 3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
- СК 11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
- СК 18. Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.

1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних програмних результатів навчання:

ПРН 5. Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу .

ПРН 13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком.

ПРН 19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Softskills):

Навчання дозволяє здобути соціальні навички як через фахові освітні компоненти, які містять в собі соціальні елементи для роботи за напрямом основного освітнього компоненту, блоку вибіркового освітніх компонентів (які сприяють розвинення та вдосконалення способів мислення, професійних,

світоглядних, громадських якостей, морально-етичних цінностей), так і через проходження практики, під час якої здобувачі освіти навчаються демонструвати толерантність, емпатію, вміння налагоджувати співробітництво з пацієнтом/клієнтом, колегами, проявляти лідерські якості, працювати в критичних умовах та логічно і системно мислити.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика освітнього компоненту
		очна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва)	Вибіркова
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність: 221 «Стоматологія» (шифр і назва)	Рік підготовки:
		4-й
		Семестр
Годин для заочної форми навчання: аудиторних – 20 самостійної роботи студента - 70	Освітній ступінь: другий (магістерський) ОПП: «Стоматологія»	7-й або 8-й
		Лекції
		-
		Практичні, семінарські
		20 год.
		Самостійна робота
		70 год.
		Індивідуальні завдання:
		год.
Вид контролю:		
залік		

2.1. Опис освітнього компоненту

2.2.1 Лекції не передбачені програмою

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Тема 1. Система фармаконагляду в світі. Порядок здійснення фармаконагляду в Україні. Проблема контролю за безпекою лікарських засобів (міжнародний і вітчизняний)	4	Презентація, бесіда, розповідь-Пояснення, демонстрація	Усне опитування, тестовий контроль, творчі завдання

	досвід). Автоматизована інформаційна система фармаконагляду			
2	Тема 2. Класифікації та механізми розвитку побічної дії лікарських засобів. Основні шляхи попередження побічної дії лікарських засобів. Побічні реакції на лікарські засоби, що впливають на шлунково-кишковий тракт та обмін речовин. Гепатотоксичність	4	Презентація, бесіда, розповідь- Пояснення демонстрація	Усне опитування, тестовий контроль, творчі завдання
3	Тема 3. Побічна дія антитромбоцитарної та антикоагулянтної терапії при захворюваннях серцево-судинної системи. Гематоксичність. Побічна дія гіполіпідемічних лікарських засобів та засобів що впливають на зниження артеріального тиску	4	Презентація, бесіда, розповідь- Пояснення, демонстрація	Усне опитування, тестовий контроль, творчі завдання
4	Тема 4. Побічні дії антибіотиків. Антибіотикорезистентність. Побічні дії нестероїдних та стероїдних протизапальних препаратів	4	Презентація, бесіда, розповідь- Пояснення, демонстрація	Усне опитування, тестовий контроль, творчі завдання
5	Тема 5. Нефротоксичність. Інновації в фармакології. Підсумковий контроль – залік	4	Презентація, бесіда, розповідь- Пояснення, демонстрація	Усне опитування, тестовий контроль, творчі завдання
	Всього годин	20		

2.2.4. Лабораторні заняття не передбачені програмою

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
-------	------------	-----------------	-----------------	----------------

1	Тема 1. Фармакокінетика ЛЗ, визначення, етапи. Побічна дія ліків дефініції.	10	Робота з літературою, перегляд презентацій, прослуховування лекцій	Реферати
2	Тема 2. Побічна дія бронхолітиків – β -агоністів, М-холіноблокаторів. Побічна дія бронхолітиків – муколітиків, протикашльових, відхаркуючих.	10	Робота з літературою, перегляд презентацій, прослуховування	Підготування презентацій, доповідей
3	Підготовка до практичних занять	50	Робота з літературою та інтернет ресурсами	Усне опитування, тестовий контроль, творчі завдання на практичних заняттях
	Всього годин	70		

Методи навчання: розповідь-пояснення, бесіда, лекція, презентація, відеоролики, дискусія, кейс-метод.

Методи контролю:

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; самоконтроль.

Підсумковий контроль: залік.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти за ЕСТС організації навчального процесу (іспит)

Поточна навчальна діяльність здобувачів вищої освіти контролюється викладачем академічної групи, після засвоєння здобувачем вищої освіти кожної теми освітнього компоненту та виставляються оцінки з використанням 4-бальної (національної) системи. За підсумками семестру середню оцінку (з точністю до сотих) за ЗНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ.

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Харківському національному медичному університеті», затвердженій наказом ХНМУ № 181 від 21.08.2021 року.

Організація підсумкового контролю – заліку. Залік – проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з дисципліни. Залік з

дисципліни або її частини – це процес, протягом якого перевіряються отримані за курс:

- рівень теоретичних знань;
- розвиток творчого мислення;
- навички самостійної роботи;
- компетенції – вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу проводиться відповідно до таблиці 1.

Таблиця 1
Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для освітнього компоненту, що завершується ДЗ або іспитом)

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостат

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
			НЬО

Шкала оцінювання у ХНМУ

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільн о
120–129	E	Задовільн о
Менше 120	F, Fx	Незадовіл ьно

Оцінка з освітнього компоненту виставляється лише здобувачам вищої освіти, яким зараховані усі підсумкові заняття та залік.

Ліквідація академічної заборгованості (відпрацювання). Пропуски практичних занять відпрацьовуються година в годину викладачу групи або черговому викладачу (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри). Прийом відпрацювань та консультації проводяться щоденно за попереднім погодженням з викладачем згідно до «Положення про порядок відпрацювання здобувачами вищої освіти навчальних занять» від 07.12.2015 № 415.

При виникненні будь-які питання, здобувачі вищої освіти мають право контактувати з викладачем.

Здобувачам вищої освіти, що не виконали вимоги навчальних програм освітнього компоненту виставляється оцінка **Fx**, якщо вони були допущені до складання іспиту, але не склали його. Оцінка **F** виставляється здобувачам вищої освіти, які не допущені до іспиту.

3.2. Перелік питань та завдань до підсумкового контролю знань з дисципліни

1. Класифікація побічної дії лікарських засобів. Механізми побічної дії лікарських засобів, які зумовлені властивостями лікарських засобів, станом організму і зовнішніми факторами.

2. Значення фармакодинамічних і фармакокінетичних властивостей та показників біодоступності і біоеквівалентності лікарських засобів.
3. Основні способи запобігання побічній дії лікарських засобів.
4. Розрахунки фармакокінетичних показників та ефективних доз лікарських засобів згідно з вимогами доказової медицини для проведення ефективної фармакотерапії різних захворювань.
5. Розрахунки доз для дітей та людей похилого віку.
6. Побічна дія лікарських засобів, що впливають на автономну нервову систему. Методи запобігання побічній дії цієї групи лікарських засобів.
7. Побічна дія лікарських засобів для місцевої анестезії.
8. Побічна дія лікарських засобів, що застосовуються для лікування захворювань центральної нервової системи: розладів сну, вегетоневрозів, неврастеній, шизофренії, хвороби Паркінсона. Методи запобігання побічній дії цих препаратів.
9. Побічна дія лікарських засобів, що стимулюють функцію центральної нервової системи. Методи запобігання побічній дії лікарських засобів цієї групи.
10. Побічна дія лікарських засобів, що застосовуються для лікування захворювань серцево-судинної системи: артеріальної гіпертензії та гіпертонічних кризів, нестабільної, стабільної стенокардії та інфаркту міокарда, аритмій, гострої та хронічної серцевої недостатності, гіперліпідемій. Методи запобігання побічній дії цих препаратів.
11. Побічна дія лікарських засобів, що застосовуються в гастроентерології: лікування виразкової хвороби шлунка і 12-палої кишки, гострих і хронічних гепатитів, холециститів і панкреатитів, ентеритів, колітів і атонії кишечника. Методи запобігання побічній дії цих препаратів.
12. Побічна дія опіатних і неопіатних анальгетиків.
13. Методи запобігання побічній дії лікарських засобів цих фармакологічних груп.
14. Побічна дія лікарських засобів, що впливають на органи дихання та функцію нирок. Методи запобігання побічній дії лікарських засобів цих фармакологічних груп.
15. Побічна дія лікарських засобів, що впливають на органи травлення. Методи запобігання побічній дії препаратів цієї групи.
16. Побічна дія лікарських засобів, що впливають на систему крові. Методи запобігання побічній дії препаратів цієї групи.
17. Побічна дія лікарських засобів, що впливають на імунну систему. Методи запобігання побічній дії препаратів цієї групи.
18. Побічна дія лікарських засобів, що впливають на функцію ендокринної системи.
19. Методи запобігання побічній дії препаратів цієї групи.
20. Побічна дія вітамінних препаратів.
21. Методи запобігання побічній дії препаратів цієї групи.
22. Побічна дія протипухлинних лікарських засобів.
23. Методи запобігання побічній дії протипухлинних лікарських засобів.

24. Побічна дія протимікробних лікарських засобів: антибіотиків, сульфаніламідних, протитуберкульозних, протималярійних, противірусних, протисифілітичних препаратів. Методи запобігання побічній дії цих препаратів.

3.3. Контрольні питання

Представлені в методичних рекомендаціях до практичного заняття.

3.4. Індивідуальні завдання здобувача освіти - з дисципліни (далі - ІЗЗ) сприяють більш поглибленому вивченню здобувачем освіти теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань.

Види індивідуальних завдань з певної навчальної дисципліни визначаються навчальною програмою з дисципліни. Терміни отримання, виконання і захисту індивідуальних завдань визначаються графіком, що розробляється кафедрою на кожний семестр. ІЗЗ виконується здобувачем освіти самостійно із одержанням необхідних консультацій з боку науково-педагогічного працівника. Допускаються випадки виконання ІЗЗ комплексної тематики кількома студентами.

ІЗЗ оцінюються в балах (не більше 10), що додаються до балів, набраних за ЗНД по закінченню вивчення дисципліни або її частини, при проведенні «заліку».

Загальна сума балів за ЗНД та ІЗЗ не може перевищувати 120 балів. Для дисциплін, формою контролю яких є «залік», сума балів за ЗНД та ІЗЗ не може перевищувати 200 балів

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Щоб досягти цілей навчання і успішно пройти курс, необхідно: з першого дня включитися в роботу; регулярно відвідувати, не спізнюватися і не пропускати практичні заняття; регулярно готувати матеріал попередньо, до його розгляду на практичному занятті; при відвідуванні практичних занять необхідно бути одягнутими у медичний халат, мати змінне взуття, мати при собі зошит, ручку; виконувати всі необхідні домашні завдання і активно працювати на практичних заняттях; при необхідності звертатися за допомогою і отримувати її, коли Ви її потребуєте.

Студенти можуть обговорювати різні завдання, але їх виконання - строго індивідуально. Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними гаджетами під час заняття. Не допускаються запізнення студентів на практичні заняття. Пропуски практичних занять відпрацьовуються година в годину викладачу групи або черговому викладачу. Прийом відпрацювань та консультації проводяться щоденно з 15.00 – 17.00, по суботах згідно до «Положення про порядок відпрацювання студентами навчальних занять» від 07.12.2015 № 415.

Студенти з особливими потребами повинні зустрітися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання студента це може зробити

староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, контакуйте з викладачем

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Відповідно до ст.42 Закону України «Про освіту» та Закону України «Про вищу освіту», враховуючи рекомендації Національного агентства забезпечення якості вищої освіти, які затверджені рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 29 жовтня 2019 року (протокол № 11) в університеті вдосконалено нормативну базу з питань академічної доброчесності. Враховуючи діюче законодавство, ми прагнемо того, щоб університетська спільнота була спрямована на запобігання, перешкоджання та зупинення проявів академічної недоброчесності шляхом створення позитивного, сприятливого й доброчесного освітнього і наукового середовища.

Наказ №305 від 27.08.19 р. щодо організації навчально-виховного процесу в ХНМУ Кодекс академічної доброчесності ХНМУ

Наказ № 165 від 02.07.2020 р. про заходи з розвитку системи академічної доброчесності в ХНМУ

Положення про академічну доброчесність

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ

Рекомендації Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти Закон України «Про освіту», стаття 42

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

1. Клінічна фармакологія : підручник / за ред. О. М. Біловола для студентів стоматологічного факультету / Біловола О.М., Князькова І.І., Ільченко І.А., Кірієнко О.М. та ін. Нова книга, Вінниця- 2021- 544 с

2. Клінічна фармакологія: навч. посіб./ М.В. Хайтович, Г.В. Зайченко, І.О. Афанасьєва та ін. ; за ред. М.В. Хайтовича. – К. : ВСВ «Медицина», 2024.- 335 с.

3. Тестові завдання з клінічної фармакології невідкладних станів : навчальний посібник / за редакцією О. М. Біловола ; І. І. Князькова, Р. В. Луценко, М. В. Хайтович, О. С. Хухліна та ін. – Видання 2-е перероблене та доповнене. – Харків: ХНМУ; – Львів: «Новий Світ-2000», 2025. – 519 с. ISBN 978-966-418-534-6 (с.456-517).

4. Актуальні питання внутрішньої медицини (в схемах і таблицях) (частина 1): навчальний посібник / [О.М. Біловол, І.І. Князькова, І.П. Г.Д. Фадєєнко, О.Б. Тверетінов, Дунаєва, І.А. Ільченко, О.М. Кирієнко, . Д.В. Молодан, та ін.]; за ред. Біловола О. М. ; Харків. нац. мед. ун-т. – Львів : Новий світ – 2000, – 2023. – 340 с.

5. Актуальні питання внутрішньої медицини (в схемах і таблицях) (частина 2): навчальний посібник / [О.М. Біловол, І.І. Князькова, І.П. Г.Д. Фадєєнко, О.Б. Тверетінов, Дунаєва, І.А. Ільченко, О.М. Кирієнко, . Д.В. Молодан, та ін.]; за ред. Біловола О. М. ; Харків. нац. мед. ун-т. – Львів : Новий світ – 2000, – 2023. – 340 с.

Допоміжна

1. Клінічна фармакологія лікарських засобів для лікування захворювань органів травлення / за ред. О. М. Біловола/ Біловол О.М., Фадєєнко Г.Д., Тверетінов О.Б., Князькова І.І./ Навчальний посібник- 2021.--- ХНМУ.- 152 с.

2. Фармакотерапія в педіатрії : навч. посіб. / [О. М. Біловол, І.І. Князькова, В.О. Барбашова, І.П.Дунаєва, І.А.Ільченко, О..М.Кірієнко; Д.В.Молодан, та ін.]; за ред. Біловола О. М.; Харків. нац. мед. ун-т. – Львів : Новий світ – 2000, – 2023. – 324 с. ISBN 978-966-418-350-2

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Всесвітня організація охорони здоров'я – www.who.int
2. Європейська база даних «Здоров'я для всіх» – www.euro.who.int/ru/home
3. Міністерство Охорони Здоров'я України - <https://moz.gov.ua/>
4. Уніфіковані протоколи ведення хворих www.moz.gov.ua
5. Пошуковий ресурс медичної літератури: розділ «Анестезіологія та інтенсивна терапія» – <http://www.twirpx.com/files/medicine/anaesthesiology/anesthesiology/>
6. Державний реєстр лікарських засобів України <http://www.drlz.com.ua/>
7. Кохрейнівський центр доказової медицини – www.cebm.net
8. Кохрейнівська бібліотека – www.cochrane.org
9. Національна медична бібліотека США – MEDLINE – www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed

10. Центр громадського здоров'я МОЗ України – www.phc.org.ua

ІНШЕ

Корисні посилання:

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих освітніх компонентів понад обсяг навчального плану
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-poglyyv-dysc.docx

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/kodex_AD.docx